

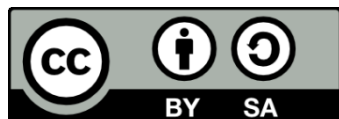

Χώρος και Διαδικασίες Αγωγής

Ενότητα 7: Καινοτόμα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και αλλαγή της σχολικής κουλτούρας 1/2

Δημήτριος Γερμανός

Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η σχολική κουλτούρα

Στο σχολείο καταγράφεται ένα σύνολο από **καθημερινά γεγονότα της σχολικής ζωής**, τα οποία, όμως, αναπτύσσονται **ανεξάρτητα** από τα μαθήματα.

Πρόκειται για την σχολική κουλτούρα.

Η κουλτούρα που διαμορφώνεται στο σχολείο περιλαμβάνει ένα **πλέγμα από σημασίες**, οι οποίες συμβάλλουν στη διαμόρφωση της **εμπειρίας** των μελών της σχολικής κοινωνίας (μαθητών και εκπαιδευτικών).

Η σχολική κουλτούρα συνδέεται με τον τρόπο ζωής στο σχολείο και αντιστοιχεί με:

- τις γνώσεις,
  - τις αξίες,
  - τον τρόπο
    - που σκεφτόμαστε,
    - που αισθανόμαστε,
    - που ενεργούμε,
- στοιχεία που μεταδίδονται μέσα στο σχολείο.

Αυτή η μετάδοση είναι μια δυναμική διαδικασία, που συνδέεται με κανόνες, ρητούς ή υπονοούμενους, και οι οποίοι χαρακτηρίζουν τη ζωή στη σχολική τάξη.

Η σχολική κουλτούρα είναι ένα σύστημα ...

...που οργανώνεται σε δύο **δομές** (κατηγορίες):

- τη **συμμετοχή**,
- τη **δράση**.

Μέσα από τις σχέσεις τους και τις πράξεις τους, τα υποκείμενα (μαθητές και εκπαιδευτικοί)

- **οικειοποιούνται** τα δεδομένα της σχολικής κουλτούρας και, ταυτόχρονα, με τις ενέργειές τους
- τα **μετατρέπουν** με τρόπο που είναι σαφής και φανερός ή έμμεσος και υπονοούμενος.

Πρόκειται για μια τυπική περίπτωση αλληλεπίδρασης.

Πώς μπορούμε να παρέμβουμε στη σχολική κουλτούρα;

Σύμφωνα με την έρευνα, η **αλληλεπίδραση εκπαιδευτικός –μαθητής(ες)** αποτελεί τον βασικό παράγοντα για τη διαμόρφωση της σχολικής κουλτούρας.

Για να **τροποποιήσουμε** αυτή την αλληλεπίδραση, πρέπει να **παρέμβουμε** και στις δύο δομές (συμμετοχή/ δράση), ιδίως:

- στον τρόπο **επικοινωνίας** που συνδέεται με τη μετάδοση και την απόκτηση της γνώσης,
- στη **σχέση** εκπαιδευτικός – μαθητής(ες),
- στους **ρόλους** του εκπαιδευτικού και του μαθητή,
- στα **εκπαιδευτικά πρότυπα** που ισχύουν στη σχολική τάξη.

Για να προχωρήσουμε σε τέτοιες αλλαγές, πρέπει να αλλάξουμε το σχολικό περιβάλλον!

Αυτή η αλλαγή αποσκοπεί σε μια **διαρκή και σταθερή βελτίωση** του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος στην τάξη.

Στην περίπτωση του ελληνικού σχολείου, ο **κεντρικός στόχος** αυτής της αλλαγής είναι να περάσουμε από την **παραδοσιακή τάξη** (η οποία, στην πράξη, κυριαρχεί ακόμα στο ελληνικό σχολείο) στη **συνεργατική τάξη**.

Η αναμόρφωση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος συνδέεται με... (1/4)

1.... τη σφαιρική προσέγγιση της σχολικής τάξης.

Η τάξη αντιμετωπίζεται ως ένα σύστημα, που περιλαμβάνει δύο κατηγορίες (δομές):

την κοινωνική δομή*,

την υλική δομή.

* Η αλληλεπίδραση «εκπαιδευτικός-μαθητής» εντάσσεται στην κοινωνική δομή.

Η αναμόρφωση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος συνδέεται με... (2/4)

2. ... μεταβολές στην κοινωνική δομή.

Βασικός στόχος: η **μεταβολή του τρόπου αλληλεπίδρασης** «εκπαιδευτικός – μαθητής».

Αυτή η μεταβολή συνδέεται με τη μετάβαση:

- της μεθόδου διδασκαλίας,
- των ρόλων του εκπαιδευτικού και του μαθητή,
- της εκπαιδευτικής σχέσης

προς νέες μορφές που συνδέονται με τα χαρακτηριστικά μιας **πολυπολιτισμικής και συνεργατικής** τάξης.

Η αναμόρφωση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος συνδέεται με... (3/4)

3. ... μεταβολές στην υλική δομή.

Ο χώρος έχει **ανθρωποκεντρικό** χαρακτήρα επειδή, τα υλικά του χαρακτηριστικά επενδύονται με τρεις ποιότητες:

- ✓ ψυχολογική ,
- ✓ κοινωνική ,
- ✓ παιδαγωγική .

Η αναμόρφωση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος συνδέεται ... (4/4)

4. ...ιδίως με τη μεταβολή των εξής παραγόντων.

Στην **κοινωνική** δομή:

- της αλληλεπίδρασης «εκπαιδευτικός-μαθητής».

Στην **υλική** δομή:

- της διαρρύθμισης του χώρου,
- της αισθητικής του χώρου.

Στο επίπεδο της **σχέσης** μεταξύ των δυο δομών:

- στις πρακτικές χώρου, στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Πηγές εικόνων

Όλες οι εικόνες προέρχονται από το προσωπικό αρχείο του διδάσκοντα, καθηγητή κ. Δημήτρη Γερμανού.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Δημήτριος Γερμανός.
«Χώρος και Διαδικασίες Αγωγής. Καινοτόμα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα και
αλλαγή της σχολικής κουλτούρας». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014.

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS346/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

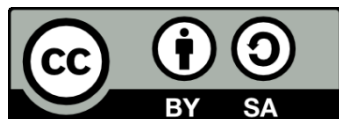
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Ομάδα Έργου «Ανοικτά
Ακαδημαϊκά Μαθήματα Α.Π.Θ.»
Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2013

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

